

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Borging Publieke gezondheid en ouderen in de GGD-organisatie
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	M. Poelman
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vitaliteit in de derde levensfase; een opgave voor publieke gezondheid <i>Bijlage uit vergadering bestuurscommissie Gezondheid 6 oktober 2022</i> 2. Specificatie budget per gemeente
Vergaderdatum	9-2-2023
Agendapunt	6
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Expertteam ouderen GGD Fryslân
OR/GO	Kies een item.
Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. GGD Fryslân geeft uitvoering aan de prioriteiten zoals gesteld in de Agenda Publieke Gezondheid voor WIIS 2. De Bestuurscommissie stelt hiervoor structureel €400.000 extra beschikbaar. 3. De Bestuurscommissie besluit om de uitbreiding van de formatie te verwerken in de eerste begrotingswijziging 2023 en deze voor zienswijzen voor te leggen aan de gemeenten.
Inleiding	<p>De Bestuurscommissie Gezondheid heeft via de Agenda Publieke gezondheid ingestemd met inzet van publieke gezondheid voor alle levensfasen, dus ook voor 'Grut' en 'Wiis'.</p> <p>In de Bestuurscommissie van 6 oktober 2022 is de verdere richting voor Wiis besproken. Daarbij bleek draagvlak om vanuit het 'Waardeerperspectief' samen met ouderen te werken aan het beïnvloeden van de beeldvorming over ouderen en het bevorderen van vitaliteit. Vanuit publieke gezondheid wordt hiermee tegengas geboden ten opzichte van het heersende 'vervalperspectief' vanuit kwetsbaarheid. Als rollen voor de GGD zijn onder andere benoemd: kennispartner, adviseur, verbinder. Daarnaast is door aanwezigen aangegeven dat het belangrijk is, als gemeenten samen op te trekken. Het Expertteam ouderen binnen de GGD blijft in stand om de kennis(rol) en praktische tools door te ontwikkelen en de bijdrage in de FPA te continueren (coalitie Fitaal Wiis). Er is echter meer nodig om vanuit de GGD lokaal een bijdrage te leveren aan 'Vitaal ouder worden' op basis van de vastgestelde visie (bijlage).</p>

	<p>Inmiddels zijn er ontwikkelingen in de context die het belang van 'vitaal ouder worden' nog belangrijker en urgenter maken. In december 2022 zijn namelijk het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de hoofdlijnen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) onderschreven door de VNG. Vitaal ouder worden en valpreventie zijn belangrijke thema's in het GALA en het IZA. Met name betreffende valpreventie wordt van alle gemeenten die voor het jaar 2023 een beroep doen op de 'brede SPUK' een grote inspanning gevraagd. De middelen moeten volgens de concept-tekst van het GALA worden ingezet voor uitvoering en voor coördinatie om de ketenaanpak in te richten.</p> <p>Het thema 'valpreventie' dat in de Agenda Publieke Gezondheid al één van de thema's is, krijgt gezien de landelijke ontwikkelingen dus een hogere prioriteit.</p>
<p>Beoogd effect</p>	<p>Het beoogde effect is een langere derde levensfase voor de Friese burgers. Met de extra formatie wordt kennis over ouderen binnen de GGD duurzaam geborgd, verder ontwikkeld en gedeeld met gemeenten en binnen de FPA.</p> <p>Heel specifiek is in 2023 kennis en ondersteuning beschikbaar voor alle gemeenten om een goede aanvraag te kunnen doen in het kader van GALA/SPUK voor Vitaal ouder worden en het verplichte thema Valpreventie. Bij dit laatste gaat het met name om de coördinatie van de ketenaanpak. Daarnaast wordt vanuit de regionale beleids- en adviesteams van de GGD <i>op maat</i> meegewerkt aan de realisatie van de gemeentelijke plannen door meeschrijven, organiseren van het netwerk, gezondheidskennis inbrengen in het netwerk, uitdragen waardeperspectief etc.</p>
<p>Argumenten</p>	<p>1a. In 2040 bereiken de effecten van vergrijzing het hoogtepunt. Het is daarom zaak, <i>nu</i> de transitie van ziekte naar zorg te maken en meer in te zetten op preventie.</p> <p>1b. Er is vanwege het genoemde bij 1a. dan ook grote urgentie en druk vanuit het Rijk om lokaal en in de regio werk te maken van Vitaal ouder worden en heel specifiek valpreventie. Ouderen vitaal en zelfredzaam houden wordt in het algemeen gezien als een van de knoppen om aan te draaien in het kader van het zorginfarct, wachtlijstproblematiek en krapte op de arbeidsmarkt. (o.a. verwoord in rapport 'Houdbare zorg' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid).</p> <p>1c. Hiermee wordt invulling gegeven aan onderdelen van de Agenda Publieke Gezondheid onderdeel Grut (vanaf 55 jaar) en Wiis.</p> <p>2a. Aandacht voor 'vitaal ouder worden' vraagt om actieve agendering door de GGD en opbouw van en inzet in het lokale netwerk. Het is tot nu toe niet haalbaar gebleken, deze actieve inbreng in alle gemeenten op te pakken, deels omdat er geen routine is maar ook omdat er veel andere vraagstukken liggen. Als we dit willen, vraagt het om een gerichte keuze en uitbreiding van formatie</p> <p>2b. Er komt een betere financiering voor preventie naar gemeenten toe in het kader van de brede SPUK. De regeling geldt voor langere termijn. Het gaat o.a. om versterken kennisfunctie GGD. Specifiek voor ouderen zijn er budgetten voor eenzaamheid, bewegen en valpreventie. Valpreventie is een verplicht issue voor alle gemeenten die een SPUK-aanvraag doen. Binnen het hoofdthema 'gezondheid' gaat het grootste bedrag naar dit thema.</p>

	<p>En dit geld moet ook verplicht aan valpreventie worden besteed, al vanaf 2023!</p> <p>2c. Lokaal inzetten op valpreventie loont vanwege de besparing op zorgkosten. Een businesscase/rekenhulp is hiervoor beschikbaar</p> <p>3. In de Kaderbrief is al genoemd, deze uitbreiding via een begrotingswijziging te regelen. Bij uitzetten van de begroting geldt de zienswijze procedure.</p>
Kantttekeningen/risico's	<p>Mogelijk ontstaat de indruk dat de GGD het Vitaal ouder worden naar zich toetrekt ten nadele van de lokale verantwoordelijkheid. Dit is geenszins de bedoeling. Wij zien juist dat lokaal maatwerk nodig is en dat onder andere welzijnsorganisaties, beweegaanbieders en bibliotheken aan de lat staan voor de uitvoering. Wij beogen met advies, regie en kennis de beweging te versnellen en een draai te bewerkstelligen vanuit het waardeerperspectief.</p> <p>Daarom 'rollen' wij geen programma uit, maar vragen wij vooralsnog minder dan 20% van het hele budget dat bij Friese gemeenten beschikbaar komt voor valpreventie, om onze publieke gezondheidsrol in de regio te vervullen.</p> <p>N.B Publicatie van de brede SPUK was voorzien op 26 januari, maar is uitgesteld naar 6 februari a.s. De definitieve bedragen zullen wij na bekendmaking communiceren naar de beleidsmedewerkers van gemeenten en mondeling toelichten tijdens de vergadering van de Bestuurscommissie.</p>
Financiële consequenties	<p>Voor het in stand houden van het provinciale Expertteam ouderen zijn er voorlopig geen financiële consequenties. Wij realiseren dit uit herschikking, incidentele middelen en subsidies. Specifiek voor de kennisfunctie valpreventie heeft de GGD een subsidie verworven van ZonMw die hiervoor ingezet wordt (looptijd 15 maanden). Op langere termijn moet worden bepaald hoe de SPUK-middelen voor de kennisfunctie GGD worden bestemd. De verwachting is dat de kennisrol ook meer en meer gerealiseerd wordt vanuit het lokaal samenwerken met gemeenten.</p> <p>Ter ondersteuning van individuele gemeenten is uitbreiding van formatie voor de GGD nodig met in totaal 2 fte beleidsadvies en 2 fte gezondheidsbevordering. In totaal gaat het dan om €400.000. Gemeenten kunnen deze uitbreiding dekken uit de brede SPUK.</p>
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Voor de extra inzet lokale advisering en ondersteuning volgt een begrotingswijziging.</p> <p>De GGD neemt nieuwe medewerkers aan. Deze zullen worden geplaatst in de regionale beleids- en adviesteams, dus bij het gangbare loket voor gemeenten betreffende het gezondheidsbeleid.</p>
Communicatie	
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	